

Juraj Ješko*

Ďalšia vlna rozširovania Aliancie vo svetle transatlantických vzťahov a možnosti Slovenska v nej

Téma transatlantických vzťahov začína byť na Slovensku v poslednom čase stále viac a viac populárna. Zatiaľ sa diskusia rozvíja najmä v odbornej verejnosti, čoraz viac sa však začne dostávať aj medzi bežných občanov, ktorí sa tak často nestretávajú so zahraničnou politikou. Podmienená je najmä snahou Slovenskej republiky o vstup do Severoatlantickej aliancie, ktorá je najvýraznejšou inštitúciou reprezentujúcou tieto vzťahy.

---

* Juraj Ješko; Mgr., Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

V podstate však ide o oveľa širšiu oblasť ako zastrešuje Aliancia. Cieľom tejto úvahy preto nie je vymenovať a zhodnotiť všetky aspekty transatlantickej spolupráce a ich význam pre Slovensko. To by si vyžadovalo nielen oveľa väčší priestor na prezentáciu, ale aj omnoho hlbšiu a dôkladnejšiu analýzu. V tejto úvahe preto budú prezentované len niektoré myšlienky, ktoré doplnia súčasnú diskusiu na Slovensku.

Ako sme už spomenuli, táto sa na Slovensku začala rozvíjať najmä s našou snahou stať sa členom Severoatlantickej aliancie. Prvým problémom bolo, že podpora nášho vstupu medzi obyvateľstvom dosahovala len 30-40 % a všeobecne sa dalo povedať, že reakcie obyvateľstva ovládali skôr dojmy ako fakty. Druhou témou, ktorá pomaly začína ovplyvňovať túto diskusiu, je rozvoj európskej bezpečnostnej a obrannej politiky. Tento fakt nie je ešte na Slovensku taký zreteľný, ale slovenská politická reprezentácia, ako aj odborná verejnosť, sa bude musieť jasne vyjadriť aj k tejto téme.

Podme však najskôr k tomu, čo vlastne transatlantické vzťahy znamenajú pre Slovensko. Na jednej strane tu máme neutíchajúci záujem postkomunistických krajín (a teda i Slovenska) o členstvo v Aliancii. Ten sa dokonca v poslednom čase výrazne stupňuje s cieľom oživiť tému rozširovania NATO. Na druhej strane sú tu upozornenia z najvyšších miest niektorých európskych členov NATO o tom, že pre Slovensko je dôležitejšie sústrediť sa v tomto čase na integráciu do EÚ s konštatovaním, že členstvo v EÚ „zariadi“ aj neskoršie prijatie do NATO. Je samozrejmé, že každá krajina si musí určiť svoje priority. Na druhej strane Slovensko nevníma svoju snahu o členstvo v EÚ a NATO ako prioritu jednu pred druhou, ale ako rovnocenné priority, ktoré je potrebné dosiahnuť v čo najkratšom čase. Výzvy k prioritizácii jednej oblasti oproti druhej by v konkrétnych slovenských podmienkach znamenali pasivitu, ak nie rezignáciu v jednej z nich. Členstvo v NATO a EÚ reprezentujú tie isté hodnoty. Bolo by dobré, aby Slovensko v tomto smere nemyslelo separátne zvlášť na EÚ a zvlášť na NATO a nerozbiehalo tým aj sféru hodnôt, ktoré sú spoločné pre celú transatlantickú komunitu.

Slovensko sa vlastnou vinou ocitlo v nezávideniahodnej situácii. Jeho partneri vo visegrádskej skupine sú už členmi Aliancie, Slovensko zostalo súčasťou tzv. šedej zóny. Nielen pohľad na mapu, ale najmä súvislosti kooperácie vo V-4 hovoria, že tieto krajiny idú spoločnou cestou, a nemajú ani inú možnosť. Ten, kto v niektorej oblasti výrazne zaostáva, je – napriek podpore svojich partnerov – skôr na obtiaž než na úžitok. Aj preto sa treba neustále snažiť o nápravu. Členstvo SR v Aliancii nie je síce podmienkou, ale môže byť výrazným impulzom pre visegrádsku spoluprácu.

Čo postkomunistické krajiny natolko láka na členstve v Aliancii? Prečo mohol Zbigniew Brzezinski hovoriť o tom, že rozšírenie NATO prinesie doň proamerické národy?¹ To je otázka, nad ktorou by sa mala zamyslieť aj Európska únia. Prečo sa napríklad visegrádske krajiny tak striktne postavili za zotrvanie procesu formovania európskej bezpečnostnej a obrannej politiky pod krídlami NATO? Existuje na to určite viac dôvodov. Jedným z nich je skutočnosť, že rozšírenie Severoatlantickej aliancie je možné uskutočniť oveľa skôr ako rozšírenie EÚ. Dôležitejšie však je, že aj krajina ako Rakúsko, ktorá je členom EÚ, sa napriek tejto skutočnosti stále otvorenejšie hlási aj k svojmu možnému členstvu v NATO. Tento fakt vyplýva z toho, že členstvo v EÚ síce dáva isté bezpečnostné záruky (ťažko si možno predstaviť, že by Aliancia tolerovala útok na členskú krajinu EÚ), členstvo v Aliancii ale umožňuje krajine efektívnejšie organizovať svoju obranu a zároveň sa podieľať na formovaní medzinárodnej politiky. Člen EÚ, ktorý nie je v NATO, môže mať pocit, že nemá všetky relevantné informácie a že nemá vždy priamy vplyv na to, čo sa v Európe deje.

Druhým faktorom je, že európska bezpečnostná a obranná politika (EBOP) sa doteraz vyvíja najmä v smere krízového manažmentu, zatiaľ čo Aliancia je najmä stelesnením kolektívnej obrany. Dodnes však nevieme povedať, akým spôsobom sa vyvinie situácia okolo včleňovania Západoeurópskej únie (ZEÚ) do EÚ. Zmluva o ZEÚ totiž taktiež obsahuje článok 5, ktorý je dokonca striktnejší ako článok 5 Severoatlantickej zmluvy. Ak sa EÚ rozhodla pre vytváranie oblastí posilnenej spolupráce, nič nebráni tomu, aby sa potrebný počet krajín rozhodol prevziať aj článok zmluvy o ZEÚ do EÚ. Tým by sa EÚ, resp. jej časť, stala tiež organizáciou kolektívnej obrany. Bude aj potom naďalej možné udržať princíp *NATO first* vo vzťahoch EÚ-USA? Prevzatie článku 5 do zmluvy o EÚ by ešte neznamenalo koniec NATO, nakoľko len v rámci NATO sú vybudované všetky potrebné mechanizmy, ktorými EÚ nedisponuje. Taktiež náskok USA v oblasti bezpečnostných technológií je obrovský a neustále sa zvyšuje. Zotrvanie vo zväzku s USA je pre európskych členov NATO navyše veľmi výhodné a dlho ešte bude. Najmä pri „posadnutosti“ európskych krajín financovaním obrovských sociálnych programov a z toho vyplývajúcej nechoty venovať potrebné finančné prostriedky na modernizáciu obrany. Z týchto dôvodov je možné predpokladať, že záujem východoeurópskych krajín o členstvo v Aliancii bude pretrvávajúť aj po ich prípadnom včlenení do EÚ.

Ďalším faktorom je, že mnohé stredo- a východoeurópske krajiny vnímajú rozšírenie Aliancie ako garanciu proti veľmocenským ambíciám Ruska. Bolo to tak minimálne v prípade Poľska, o pobaltských krajinách ani nie je

potrebné hovoriť. Všetky tieto krajiny vnímajú NATO z tohto hľadiska najmä kvôli prítomnosti a úlohe USA. Spojené štáty ešte stále predstavujú určitého garanta stability v Európe, podobne ako to bolo po druhej svetovej vojne v prípade západnej Európy. Východoeurópske krajiny sa tohto garanta stability nechcú vzdať. Obdobie desiatich rokov od pádu železnej opony sa im zdá ešte pomerne krátke oproti 40 rokom existencie na opačnej strane. Tieto krajiny preto s nevôľou počúvajú argument o tom, že Alianciu nie je potrebné rozširovať, aby sme nedráždili Rusko. V ich ponímaní by totiž práve Rusko malo byť príčinou rozširovania Aliancie. Je to určitý protiklad, ktorý bude pri rozširovaní NATO neustále prítomný. Ďalším faktom je, že vo vzťahoch medzi Ruskom na jednej strane a Českom, Poľskom a Maďarskom na strane druhej došlo po ich vstupe do Aliancie k určitému ochladeniu vzťahov. (K tomu však nedošlo vinou rozšírenia Aliancie, ale skôr snahou Ruska overiť si vzťah nových členských krajín k Aliancii. V prípade ďalšej vlny by tomu bolo možné predísť.) Môže potom naozaj vzniknúť dojem, že rozširovaním NATO dochádza k vytlačaniu Ruska z Európy. Úlohou kandidátskych krajín je, aby sa samy pokúsili dosiahnuť takú úroveň vo vzťahoch s Ruskom, ktorá by bola úplne v súlade s politikou Aliancie, zároveň by však vyvracala ruské pochybnosti o ich nutnom zhoršení po vstupe do Aliancie. Určite to nie je jednoduchá úloha, je však potrebné o nej aspoň uvažovať. Najlepším dôkazom o nevytláčaní Ruska na perifériu Európy (čo je akceptovateľná ruská požiadavka pri tvorbe európskeho bezpečnostného systému) je pozitívny a obojstranne výhodný rozvoj našich vzťahov aj po prijatí za členov Severoatlantickej aliancie. Okrem toho netreba, samozrejme, zabúdať na to, že na vzťah treba dvoch a Rusko je v tomto prípade rozhodujúcim aktérom. Bez dobrej vôle na ruskej strane nemajú takéto pokusy pravdepodobne veľký význam. Rizikom taktiež môže byť fakt, že predstavitelia na ruskej politickej scéne si takéto snahy môžu vysvetliť vlastným spôsobom. Mohlo by to vyústiť do návratu starého sebaklamu a možnosti získania stratených mocenských pozícií v strednej a východnej Európe. Toto je potrebné mať neustále na pamäti a je nutné ustrážiť, aby v ruských predstaviteľoch nevznikol ani náznak nádeje na návrat starých čias. V opačnom prípade by to mohlo viesť aj k spochybneniu reformného myslenia v Rusku podľa tézy, že rozšírenie NATO je najlepším spôsobom, ako presadiť v Rusku zahraničnopolitické myslenie postavené na reálnych základoch, a nie na politických špekuláciách a mocenskom vábení. Senátor Joseph Biden svojho času povedal, že rozšírenie NATO je v „...národnom záujme, v európskom záujme a budem dokazovať – a história to potvrdí – je i v Ruskom záujme“. Podobne poznamenal Alexander Verbov: „Do budúcnosti som presvedčený, že keď Rusko spozná NATO

lepšie, uvidíme stále viac spolupráce medzi NATO a Ruskom pri spoločnom zvládaní príležitostí a rizík nového storočia.⁴² Je aj našou úlohou, aby Rusko pochopilo význam týchto slov.

Vráťme sa však k rozširovaniu Aliancie. V súvislosti s prípadnou ďalšou vlnou sa hovorí, že si bude vyžadovať minimálne jedného silného európskeho podporovateľa, ktorý bude aktívne túto požiadavku presadzovať. Aliancia je spoločenstvom 19 krajín, a preto by rozšírenie Aliancie malo byť najmä v záujme jej sedemnástich európskych členov. Zatiaľ však diskusia v kľúčových európskych krajinách tomu nezodpovedá. Ich predstavitelia „iba“ pokračujú v potvrdzovaní politiky otvorených dverí, avšak bez uvedenia akýchkoľvek časových súvislostí. Zatiaľ najpoužívanejším argumentom je čakanie na výsledok prezidentských volieb v USA a na následné sformovanie novej administratívy. Ako môže mať ďalšia vlna rozširovania európskeho sponzora, keď tento čaká na výsledok volieb v krajine, kde obaja kandidáti v podstate podporujú rozširovanie Aliancie? Charakter americkej zahraničnej politiky, ktorú spoluvytvára oveľa väčší rozsah aktérov než v Európe, je dôležitým predpokladom toho, že sa podarí rozprúdiť diskusiu o rozširovaní a USA v nej budú naďalej aktívne vystupovať. Na čo potom títo prípadní európski „sponzori“ čakajú? Ak naozaj podporujú rozširovanie Aliancie, prečo sa ne snažia podporiť túto agendu práve v čase, keď sa začínajú tvoriť základy americkej zahraničnej politiky na najbližšie obdobie? Aj keď táto otázka navedie na nie veľmi príjemnú odpoveď (aspoň nie pre kandidátske krajiny), ide o širší problém. Rozširovanie Aliancie je v USA zosobnením idey nerozdelenej a demokratickej Európy alebo Európy jednotnej a slobodnej. Je to výrazný príspevok Spojených štátov k zjednocovaniu Európy, s ktorou ju spája dlhoročné puto a dlhoročné záväzky. V západnej Európe je však jednoznačne inštitúciou číslo jeden pri zjednocovaní Európska únia. Ak západoeurópsky politik hovorí o zjednocovaní Európy, má na mysli v prvom rade EÚ, ak však hovorí o tejto téme Američan, má na mysli najmä príspevok USA k zjednocovaniu Európy, a teda v prvom rade NATO. Ak k tomuto faktoru prirátame rozvoj Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, ktorá, napriek tomu, že nemusela, priniesla do transatlantických vzťahov určité množstvo nedorozumení, máme pred sebou úplne iný obraz Aliancie európskej a Aliancie americkej. Pre kandidátske krajiny (a teda aj pre Slovensko) sú však oba tieto obrazy rovnako dôležité. Americký obraz im umožňuje reálne pocítiť proces zjednocovania Európy, nakoľko prvé rozšírenie Aliancie je už realitou, na rozdiel od rozšírenia EÚ. Európsky obraz je však vyjadrením ozajstného európskeho zjednotenia, ktoré môže byť dosiahnuté jedine prostredníctvom Európskej únie. V praxi sa oba tieto obrazy prekrývajú ,

pretože členstvo v NATO a podporu EBOP vnímajú kandidátske krajiny ako vzájomne sa dopĺňujúce.

Proces tvorby EBOP môže mať pozitívny i negatívny vplyv na rozširovanie Aliancie. V prípade akýchkoľvek nedorozumení medzi EÚ a USA sa môže stať, že vnímanie rozširovania Aliancie sa stane ešte rozdielnejšie, čo môže celý proces výrazne spomaliť. Ak však dôjde k vyjasneniu si pozícií ohľadom EBOP a jej vzťahu k NATO, mohlo by rozširovanie pokračovať bez zbytočných prietahov. Táto možnosť sa javí ako pravdepodobnejšia, keďže v záujme EÚ ani USA nie je pridávať k rôznym „banánovým vojnám“ ešte „vojnu“, ktorá by narúšala najsilnejší pilier transatlantického partnerstva. Spolupráca v NATO je aj veľmi pragmatická a možno povedať, že v určitom zmysle až nevyhnutná. Ak by sa európska obrana budovala ako alternatíva k NATO, znamenalo by to nielen nadbytočné náklady, ale aj skomplikovanie spolupráce pri spoločných akciách, napr. pod hlavičkou OSN. Aliancia je totiž akýmsi fórom interoperability. Nie však len technickej, ale aj mentálnej. Prípadné oddelené európske sily by sa pri spolupráci s americkými mohli cítiť podobne ako francúzski vojaci v Perzskom zálive.³ Pre vojakov nie je príjemné ocitnúť sa uprostred vojenskej akcie s partnermi, s ktorými nie sú zvyknutí komunikovať a nepoznajú ich spôsob práce. A vývoj vo svete ukazuje, že takýchto medzinárodných operácií bude iba pribúdať.

Predstavme si čisto hypotetickú situáciu. Niekde vo svete vznikne krízová situácia (napr. živelná katastrofa). Mohlo by ísť napr. o niektorú krajinu susediacu s Ruskom a táto krajina požiada medzinárodné spoločenstvo o pomoc. Problémom však je, že na jej území a v jeho blízkosti sa ešte stále nachádzajú ruské vojenské jednotky. Situácia však môže byť natolko kritická, že si vyžiada nasadenie vojenských jednotiek. Postihnutá krajina nebude z politických dôvodov súhlasiť s rozmiestnením ruských jednotiek, ale požiada o pomoc NATO. Rusko potom môže odporovať a vyhlásiť, že s rozmiestnením jednotiek NATO kategoricky nesúhlasí najmä kvôli neakceptovateľnej prítomnosti amerických vojakov v blízkosti ruských hraníc a v ruskej sfére vplyvu. Rusko ako logické riešenie navrhne samostatnú akciu EÚ, ktorá by zastrešila aj účasť ruských jednotiek. EÚ by sa tak mohla vystaviť situácii, že bude okolnosťami nútená konať, lebo váhanie by mohlo znamenať straty na životoch medzi civilným obyvateľstvom. Na druhej strane by však musela nechať svojho spojenca z druhej strany Atlantiku mimo hry. George Robertson⁴ pravdepodobne nie náhodou hovoril o tom, že problém možného rozporu medzi vedením NATO a EÚ v čase, keď bude potrebné rozhodnúť o akcii, v skutočnosti neexistuje, lebo Aliancia ostáva v euroatlantickom priestore základným kameňom európskej obrany, a v pozadí figuruje aj

50-ročná tradícia spoločného plánovania vojenských operácií. Stojí za zváženie, či by tradícia bola dostatočným argumentom aj v takejto vysoko hypotetickej situácii.

Slovensko ako kandidátska krajina musí prelúskat viacero na prvý pohľad tvrdých orieškov. Prvým z nich je vzťah k Rusku, kde základom musí zostať transparentnosť. V rámci tejto transparentnosti by však bolo žiaduce presvedčiť Rusko o tom, že naše členstvo v Aliancii nebude prekážkou pre obojstranne výhodnú a taktiež transparentnú spoluprácu. Znamenalo by to definitívne potvrdenie faktu, že Rusko je zmierené s členstvom SR v Aliancii a zároveň by to vyvrátilo najsilnejší argument odporcov rozširovania. Druhým orieškom je vzťah EBOP a NATO. Slovensko musí výrazne podporovať rozvoj EBOP, ale aj jej nevybočenie z transatlantického rámca. Niekomu sa môže zdať, že ide o veci nemožné. Slovensko však ako kandidátska krajina môže prispieť k rozvoju európskej bezpečnosti, a tým aj bezpečnosti svojej. Podobne, ako to svojho času vyjadril Zbigniew Brzezinski: „Podľa mňa, hlavným cieľom rozšírenia NATO je dlhodobý strategický vzťah medzi Amerikou a Európou. Rozšírenie NATO je kľúčové pre vitalitu americko-európskych vzťahov, pre rozsah demokratickej a bezpečnej Európy a pre schopnosť Ameriky a Európy spolupracovať na podpore medzinárodnej bezpečnosti. Rozšírenie Euroatlantickej aliancie prinesie do NATO ... nové, demokratické a veľmi proamerické národy.“⁵

Na záver pripomenieme ešte jeden vnútorný aspekt, ktorý mal vplyv na vytváranie slovenskej zahraničnej politiky. Slovensko je dnes odkázané na hľadanie komplikovaných ciest, ktoré ho môžu doviesť až do Aliancie. Sčasti je to podmienené rozdielom medzi poslednou a prípadnou ďalšou vlnou rozširovania. Sčasti však ide aj o charakter slovenskej spoločnosti, ktorá je zdrojom aj pre zahraničnú politiku. Na rozdiel od Českej republiky, ktorá vyťažila maximum z histórie a odkazu 1. Československej republiky a „spravila“ si na nej imidž, Slovensko sa akoby samo pripravovalo o históriu, a teda aj možnosť nadviazať na jej odkaz. Hneď po svojom vzniku sa SR dištancovala od 1. ČSR, ako aj od nežnej revolúcie z roku 1989, pričom mala svoj nepopierateľný podiel na oboch. Našťastie sa po roku 1998 podarilo niečo zmeniť, ale nie všetko sa dá s odstupom času napraviť. Úplne samovražedné smerom k transatlantickej komunite boli aj snahy o bagatelizovanie SNP, alebo jeho označovanie za protištátny puč, čím by sa Slovensko definitívne oddelilo od hodnôt, ktoré vyznáva transatlantické spoločenstvo. Dnes už je potom naozaj problematique predstavovať Slovensko vo svete ako pokračovateľa demokratických tradícií v strednej Európe, keď najvýraznejším historickým medzníkom, ktorý si Západ najčastejšie spájal s novou

Slovenskou republikou, bol fašistický Slovenský štát. Nič sa netvorí ťažšie ako pozitívny obraz. Niektorí „národovci“ si dali námahu, aby Slovensku vytvorili obraz negatívny (a snažia sa o to naďalej), aj keď v súvislosti s bezpečnostnou Alianciou nie je rozhodujúcim kritériom. Ťažko si však predstaviť spojenectvo, kde jeden z partnerov nemá imidž spojenca.

Poznámky:

1. Brzezinski, Z.: *NATO Enlargement. CSIS on the Hill*, 9. 10. 1997, <http://www.csis.org>.
2. *Forging New Ways to Deal with the Challenges of the 21st Century. An assesment by Ambassador Alexander Verbschow, U.S. Permanent Representative to the North Atlantic Council, USIA, U.S. Foreign policy Agenda 1999.*
3. McArdle Kelleber, C.: *NATO at Fifty: Future Challenges, Historic Tasks. USIA, U.S. Foreign Policy Agenda marec 1999.*
4. *Rozhovor s G. Robertsonom v Le Soir, október 2000.*
5. Brzezinski, Z.: *NATO Enlargement. CSIS on the Hill*, 9. 10. 1997, <http://www.csis.org>.

Summary:

Juraj Ješko: *Next Wave of the Alliance Enlargement in the Light of Transatlantic Relations and the Possibilities of Slovakia in it*

1. For the time being the theme of transatlantic relations starts to be more and more popular in Slovakia. Meanwhile the discussion develops most of all on expert level, it is also starting to spread among common citizens who do not get in touch with foreign policy so often. This discussion is conditioned mostly by the effort of the Slovak Republic to admittance to the North Atlantic Alliance which is the most explicit institution representing these relations. However it is the matter of a much larger area than the Alliance covers. That is why the aim of this reflection is not to name and evaluate all aspects of the transatlantic cooperation and their meaning for Slovakia. That would require not only a larger space for the presentation but also a much deeper and thorough analysis. Because of this only some ideas will be presented in this reflection, those that will complete a present-day discussion in Slovakia.
2. Enlargement of the Alliance is still an important political agenda for Central and East European countries. Even though some countries raise voices that it is more important to concentrate on integration in the EU, Slovakia does not consider its effort for membership in EU and NATO as a priority of one over the other. Slovakia sees the priorities as equal that are

to be achieved in the shortest possible period of time. That is the reason why the challenges of prioritisation of one area over another mean the challenge for resignation to one of them. Ever getting stronger interest of Austrian representatives in approaching the Alliance and in a future perspective also a membership of the country in the Alliance demonstrates the importance of the transatlantic integration. Even though on the one hand it is hard to imagine that the Alliance would tolerate an act of aggression on an EU member country, on the other hand the Alliance membership enables a country to organise its defence more effectively along with taking part in intense creation of an European security system and exerting influence upon the direction of international politics.

3. Development of ESDP is an important factor that nowadays explicitly influences the transatlantic relations. Although meanwhile it represents mostly a crisis management system, EU should also become an organisation of a collective defence by a possible take over of the Article 5 of the "Treaty on WEU" to EU, e.g. in relation to the so called enhanced cooperation. Many facts (e.g. the enduring leadership of the USA in the field of security technology or the unwillingness of European countries to increase defence expenses) testify that NATO is going to remain the primary institution to cap the collective defence in Europe.
4. On the one hand, the enlargement of NATO has mainly represented and still represents a guarantee towards great-power ambitions of Russia because of the presence of the USA in the Alliance. It is obvious that these countries unwillingly listen to the argument that it is not necessary to enlarge the Alliance because of stirring Russia. Their conception considers Russia as the reason for the enlargement of the Alliance. On the other hand, we should endeavour to positively develop the relationship NATO-Russia, where the candidate countries may play a role. Such countries must have an effort to convince Russia that the enlargement of the Alliance does not mean displacement of Russia on the periphery of Europe but that enlargement is in Russia's long-term interest.
5. In connection to the possible next wave it is said that the enlargement will demand at least one strong European supporter. However the European representatives are waiting for the outcome of presidential elections in the USA. Both presidential candidates support the enlargement of the Alliance; therefore waiting for the outcome is not proper if the European members are interested in enlargement.
6. In the USA enlargement of the Alliance means the embodiment of an idea of "Europe democratic and undivided" and "Europe whole and free".

However in Western Europe, the institution number 1 in unifying is the European Union. This is the source of different views of European and American representatives on the importance of the Alliance in unifying Europe.

7. Slovakia as a candidate country has to manage with many challenges. First of the challenges is the relationship to Russia where transparency is laid on the basis. In connection to this transparency, it would be desirable to convince Russia that our membership in the Alliance will not be an obstacle for a bilaterally advantageous and also transparent cooperation. It would mean a definite confirmation of a fact that Russia has reconciled itself with a membership of the Slovak Republic in the Alliance. At the same time it would refute the strongest argument of the opponents of the enlargement. The second problem is the relationship between EBOP and NATO. Slovakia must as strongly support the development of EBOP, as it supports the abidance of EBOP in a transatlantic framework. This is the way that Slovakia as a candidate country can contribute to the development of a European security and at the same time to its own one.*

---

*summary translation: Martin Pangrác